

La Barcelona de postguerra retratada per la literatura catalana surt a la llum més de mig segle més tard

Manuel Vázquez Montalbán deia un fet inqüestionable, que molts escriptors catalans de la seva generació escrivien en llengua castellana gràcies al franquisme –i eren escriptors antifranquistes! Ho van fer, com se sap, per culpa de la castellanització portada a terme, bàsicament, a l'escola, als mitjans de comunicació i a l'expressió artística, del llibre al teatre i cinema. I després, perquè si pensaves a ser narrador, només existia el castellà, com a llengua literària factible, com a llengua literària viable, amb possibilitats d'arribar al públic sense entrebancs. I encara que a partir dels seixanta la marginació del català ja no va ser tan bèstia, el mal ja estava fet, en una part considerable: l'heroic novel·lista català dels quaranta i cinquanta va quedar estigmatitzat de catalanista –d'activista catalanista, i avui, d'independentista– si no de barretinaire, localista, tronat, resclosit, mentre que l'escriptor castellà era només un autor i prou; és a dir, un autor de cap a peus.

Si els anys 40 i 50 un autor volia apli-

Els relats censurats de Cèlia Suñol descriuen el món dels barraquistes de la Barceloneta, i la vida al barri.

car el mirall a la societat que l'envoltava i ho volia fer en català, ho tenia molt cardat. Ho va comprovar l'escriptora Cèlia Suñol (Barcelona, 1899-1986). Esperançada per l'obtenció del primer premi Joanot Martorell amb la magnífica novel·la *Primera part*, l'any 1947, i la sorprenent i excepcional autorització de l'edició, encara que fos amb trossos censurats, va publicar un primer recull de relats, *L'home de les fires i altres contes* (1950), i també es va animar, ingènuament, a escriure dues narracions més, clarament

realistes, i, a més, tèrboles, pessimistes, sobre la Barcelona de l'època, una Barcelona plena de crostes –escriu– que eren “el fruit corromput d'una postguerra que no s'acaba mai”.

Es titulaven *El bar* i *El Nadal d'en Poble Nogales*, parlaven de fam i misèria, d'estraperlo i baixos fons, de brutícia assumida i precarietat, i, naturalment, foren prohibides. Potser en castellà, i encara que fos a canvi de retocs i supressions, haurien pogut ser autoritzats: depenia també de la força de l'editor, del grau de la

seva influència davant del règim, d'una trucada a temps a un despatx oficial concret de Madrid. Ara bé, l'editor en castellà ja era sempre, per sistema, un home de confiança del règim. L'editor en català –Aymà, Selecta– havia de guanyar-se-la dia a dia i no podia enfrontar-s'hi, no podia tibar gaire la corda.

Adesiara Editorial, que l'octubre del 2014 rescatava, sencera, *Primera part*, presenta ara els dos relats, i reforça, així, la justa recuperació de Cèlia Suñol per a la literatura catalana.

LES NOTES DE VÍCTOR RIPOLL

■ Tot i el corrector...

Salvador Oliva (*Venus i Adonis*) desconeix que “tot i” té el sentit de “malgrat” i gira “foreknowing well” en “tot i sabent”, de manera que capgira el sentit de la frase: el que en Shakespeare és virtut, en Oliva, defecte. Un corrector com cal hauria escrit “**bo** i sabent”.

■ Poc barcelonins

L'edició de Proa de les *Escenes barce-*

lonines d'Emili Vilanova converteix la històrica destil·leria barcelonina de ca l'**Escat** en un fragment on parla de curaçao, en ca l'Estat.

■ Notícia de Joan Crespí

El *Diccionari de la literatura catalana* desconeix les dades del **nai-xement i mort** de Joan Crespí i Martí, l'autor de *La ciutat de la por* (1930), reeditada diverses vegades sense que mai ningú s'hagi

preocupat per saber-ho. Neix a Barcelona el 1903 i es mor, a la mateixa ciutat, el 1929. Concretament el 25 de desembre, dos dies després que es fes públic que la novel·la havia quedat finalista del primer concurs literari Les ales esteses. Era pèrit electricista i patia una malaltia pulmonar. No va tenir forces per escriure ell mateix la novel·la i la va dictar a la seva germana.

■ Pacifisme mesquí

Pompeu Fabra va incloure el sentit que té el mot *juli* de pallissa, dins de l'article “juli”, lògicament. Però el DIEC2 l'ha exclòs i ara cal trobar-lo –cosa gens fàcil– en l'article “clavar”. El que sí que manté és el sentit **restrictiu** de la definició, limitada a l'expressió “clavar-li un juli a algú”: no podem, doncs, donar, repartir o fotre julis. Tampoc rebre'n o entomar-ne.